

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ДНЕВНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА: КНЕГИЋЕ ОЛГЕ 91

ПРИМЕРАК 1 ДИНАР

Немачка побеђује Енглеску на свима фронтовима

Немачка Врховна команда о досадашњим операцијама ратне 1941 године

Берлин, 12 јуна (ДНБ)

У првим месецима ратне године 1941 немачка оружана сила, под командом своја Врховној Команданша, извојевала је нове велике победе у борби против Енглеске на копну, на мору и у ваздуху. Ове победе досиђо се придружују свешкопшорским успесима године 1940.

Ратна морнарица и војно ваздухопловство и даље су задавали најтеже ударе енглеској оружаној сили, енглеској трговачкој пловидби и енглеској ратној привреди. У Северној Африци смелим противнападом немачких и италијанских јединица поништени су за најкраће време успеси које су Енглези постигли у току читавих месеци захваљујући великој надмоћности по броју и по оружју: на Балкану су, у току војне која је трајала три недеље, сломили Југославија и Грчка, страховито су потучене искрпане енглеске трупе, лишене свога тешког оружја и своје опреме и, уз велике губитке у мртвим, рањеним и заробљеницима, отеране са грчког копна.

Главни задатак ратне морнарице, ометање непријатељских животних саобраћајних линија путем трговинског рата, вршиле су подводне и надводне поморске снаге, непрекидно се борећи и залажући.

Подморнице су у атлантском простору, од обала Енглеске па доле све до обале Западне Африке, нападе 19 конвоја, растуриле их, често их упорно гонећи по неколико дана и сатрле их, изузимајући мали број бродова.

Том приликом је енглески бојни брод „Малаја“ који је покушавао да обезбеди један конвој на Средњем Атлантику, тешко оштећен потопком торпеда. Бојни бродови и крстарице предузимали су у истим водама успешне потхвате против снажно обезбеђених конвоја. Јуришни чамци потопили су у смелим налетима пред источном обалом Енглеске и у Канаду Ламаншу непријатељске наоружане трговачке бродове, а помоћне крстарице шириле су трговински рат све до најудаљенијих прекоморских вода.

Укупно је за прва четири месеца године 1941 потопљено: Од подморница 978.000 тона, од надводних поморских снага 493.000 тона, према томе укупно од ратне морнарице 1.471.000 тона.

Овове треба додати знатне губитке које је непријатељ претрпео употребом мина у блиским и далеким водама, који се губитци у појединостима још не могу тачно утврдити. Осим тога пошло је за руком поморским снагама да приведу у немачке базе већи број драгоцених заплењених бродова.

Ратна морнарица оборила је 71 непријатељски авион; од тога је 52 авиона оборила поморска артиљерија са копна, док је 19 авиона оборено ватреним оружјем са самих бродова. При томе су се нарочито одликовали извиђачки бродови ко-

ји су, у сарадњи са миноносцима штитили домаћу обалу и обалу крајева окупираних од Немачке.

Насупрот свим успесима, губитци ратне морнарице у овом размаку времена били су изванредно незнатни. Ти су губитци износили: 1 разарач, 3 подморнице и 3 мања ратна брода.

Ништа мање успешна била је и акција из ваздуха против британске ратне морнарице и трговачке пловидбе. У дневним и ноћним нападима, у водама око Енглеске и на Атлантику, потопљено је 8 енглеских ратних бродова, а даља 24 брода, међу њима две крстарице и 8 разарача, оштећени су.

У неуморној борби против конвоја и наоружаних трговачких бродова који су пловили сами за себе, бомбардери за далеке походе, бомбардери и борбени авиони за обрушавање потопили су у наведеним водама 170 бродова са близу 764.000 тона.

Свега је Енглеска од почетка године до краја априла на томе војништу у властитом бродовљу или бродовљу које јој је служило изгубила услед борбене акције немачке ратне морнарице и војног ваздухопловства 2.235.000 тона, док је оштећено више од 1.200.000 тона бродовља. Поред тога је војно ваздухопловство с највећом жестином наставило борбу против британског острва. Тридесет и осам напада предузетих на име одмазде, чија се жистина стално појачавала, уперено је против енглеских саобраћајних центара, лука и индустријских области. Престоница Лондон била је циљ 30 ваздушних напада, од којих су 12 били нарочито велики напади, предузети ради одмазде.

Али главно тежиште напада, које је војно ваздухопловство вршило ради одмазде, налазило се у нападима на британске луке од војног значаја и на њихова бродоградилница постројења. Изван сваке сумње је да је тим нападима капацитет тих лука јако ограничен и да је грађење нових бродова и оправка трговачких и ратних бродова у великој мери ометана.

Нарочито тешко погођене су најважније тачке енглеске ратне привреде.

Тиме је енглеска ратна индустрија опет ослабљена у погледу капацитета. Низ успешних напада на позлазне борбене базе британског вој-

ВОЂА РАЈХА АДОЛФ ХИТЛЕР ВРХОВНИ ЗАПОВЕДНИК ЦЕЛОКУПНЕ НЕМАЧКЕ ОРУЖАНЕ СИЛЕ

ног ваздухопловства умањено је ударну снагу тога ваздухопловства.

И на том месту ваља у интересу историске истине поново утврдити да је Енглеска била та која је, упркос свим опоменама, отпочела ноћним нападима на немачке градове, и при томе већином произвољним избацивањем бомби на квартаве у којима има искључиво зграда за становање. И поред тога немачко војно ваздухопловство гледало је, доклегод је могло, да избегне напад одмазде ради на енглеско неборачко становништво. Тога се оно држало све док није све чешћим и све несавеснијим бомбардовањем небораца од стране енглеских авиона било принуђено да и са своје стране поступи на исти начин. Ове чињенице редовно су изрично саопштава-

не у извештајима Врховне команде оружане силе.

Енглески рат терором

Међутим, док немачко војно ваздухопловство, изузев тих напада који се изрично предузимају ради одмазде и данас још гледа, колико је год могуће, да избегне сваки изlišан напад на енглеско неборачко становништво, деловање енглеских ваздушних напада показује тачно обрнуту слику. Услед тога је и штета причињена од тих енглеских напада са војног и ратно-привредног гледишта била врло незнатна. Уједно, пак, порастао је проценат разорних бомби које је енглеско војно ваздухопловство избацивало на зграде за становање по немачким градовима, а међу њима и на болнице, резервне болнице цркве и гробља.

Тиме се доказује да Енглеска

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

верује да може плански да води рат терором против немачког неборачког становништва. Тиме се само још више потврђује оправданост немачких потхвата који се предузимају ради одмазде.

Немачке ловачке и противавионске јединице са све већим су успехом одбијале непријатељске нападе на територију Рајха и на окупирани крајеве. Поред тога, примерно држање неборачког становништва и свих организација пасивне одбране није дало да се отаџбини причини већа штета у имовини и у крви.

Немачка противавионска артиљерија оборила је до краја априла 97 непријатељских авиона. Број енглеских авиона оборених у ваздушним борбама над Енглеском и над копном износи 271. Даља 73 енглеска авиона уништена су на самој земљи. Према томе је енглеско војно ваздухопловство само на том војишту за време прва четири месеца ове године изгубило 441 авион. Насупрот томе, губитци немачког војног ваздухопловства у односу према енглеским губитцима налазили су се знатно испод 50%.

Увођење у борбу немачких авијатичара у Јужној Италији

За немачко поморско и ваздушно радовање против Енглеске у времену обућавањем овим извештајем било је нарочито корисно што је Италија у простору Средоземног Мора стално везивала знат-

не енглеске поморске и ваздухопловне снаге. С друге стране, ове енглеске снаге загрожавале су у све већој мери италијанске поморске везе са Либијом и тиме су отежавале одбрану борбу коју су водиле тамошње италијанске војне јединице против бројно и технички знатно надмоћних енглеских снага, доведених из свих делова Империје.

Да би се положај на Средоземном Мору олакшао, упућен је почетком Јануара у први мах немачки ваздухопловни одред у Јужну Италију, под командом ваздухопловног генерала Гајслера.

У сарадњи са италијанским ваздухопловним јединицама, тај одред дневним и ноћним нападима није давао мира енглеској бази у Малти, задавао је најтеже губитке енглеским поморским снагама, потопио је знатан број непријатељских бродова и водио је с великим успехом борбу против енглеских аеродрома у Египту и у Киренаји.

Кратко време после тога одлучно се Вођа Рајха, Врховни Командант оружаних снага, да, као што је уговорено са Дучеом, испути непосредно у Северну Африку и немачке трупе, које ће се до боре раме уз раме са италијанском оружаном силом. Од половине фебруара, ове се трупе непрекидно поморским транспортима, уз пратњу италијанских поморских снага и уз обезбеђење из ваздуха немачким и италијанским авијатичарима, пребавују у Либију. Заједно са италијанским брзим јединицама које се тамо већ налазе, оне у оквиру италијанске војске у Либији која је под командом генерала Гарибалдија, образују Немачки афрички одред над којим је команда поверена дивизионом генералу Ромелу који се већ извештајно био показао у јуни против Француске као командант једне оклопне дивизије.

Одмах по искрцавању, истурене немачке извиђачке снаге продале су 22 фебруара до западно од Ел Агејале и тиме су се докопале повољног положаја за даље операције. Остали делови Немачког афричког одреда који су поступно стизали и који су одмах по доласку увођени у акцију, кретали су с места такође у том правцу. Истуривањем заштитних одреда све до дубоко у пустињу обезбеден је јужни бок од изненађења.

против јаких енглеских снага, прешао је више од 1.800 км. Захваљујући храбром, борбеном вођству и надмоћном налету, немачким и италијанским јединицама успело је, у тродневној борби да поврате целу Киренају, сем Тобрука, и тиме да попиште све раније енглеске успехе.

Успеху ових операција допринеле су у великој мери немачке и италијанске ваздухопловне снаге и италијанска морнарица. Делове ангажоване у Либији, помогли су немачко ваздухопловство под заповедништвом генерал-мајора Фредриха и италијанске ваздухопловне силе које су се такмичиле са њима, особито при даљим извиђањима и успешним нападима у борби. Ваздухопловне снаге осетно су

погодиле непријатељску комору својим храбрим ваздушним нападима на колове, бродове и пристаништа, као и мирнара Сусеког Канала.

У овој борби до краја априла, уз минималне сопствене губитке оборено је 72 непријатељска авиона.

Тежак задатак прекоморског саобраћаја од Италије до Северне Африке брзо је и успешно био савладао. Пратњу бродова узеле су на себе италијанске поморске снаге. Захваљујући њиховом жртвовању и ваздушној заштити при сваком времену од стране немачких и италијанских ваздухопловних снага, задовољења у превозињу појединих ешалона било је минимално.

Рат на Балкану

За време ових борби на Средоземном Мору и у Сев. Африци, описаних у првом делу општег извештаја Врховне команде, положај на Балкану развијао се у правцу који је указивао на евентуалну потребу интервенције немачке оружане силе и у том простору.

Стога су почетком марта, уз пристанак бугарске владе, немачке војне јединице под главном командом маршала Листа ушле у Бугарску; једновремено пребачене су тамо и јаке ваздухопловне јединице под командом ваздухоплов. генерала барона фон Рихтхофена, док су немачке противавионске трупе предузеле, у заједници с бугарском противавионском одбраном заштиту немачких снага и бугарске територије од напада из ваздуха. Ради заштите румунске и бугарске обале на Црном Мору доведена је немачка поморска артиљерија.

У другој половини марта изведена је концентрација Листове армије на бугарско-грчком граници, да би, ако буде потребно, благовремено ступила у акцију против енглеске операционе групе која је била у току формирања у Северној Грчкој. Покушај Енглеске да се угнезди на Балкану, оснивао се, између осталог, и на нади да ће се моћи придобити Југославија. Дугогодишњи труд који је уложила немачка политика ради стварања пријатељских односа са Југославијом, додуше је најзад 25 марта довео до приступа југословенске владе Пакту трију сила. Пуч несавесних српских завереника у ноћи од 26 до 27 марта поништио је овај успех немачке политике и наметнуо је моментане војничке мере. Још 27 марта Вођа Рајха издао је наредбу да се сад једновремено врше припреме за савлађивање Југославије и за напад против енглеског експедиционог одреда у Грчкој. Тиме су војска и војно ваздухопловство потпуно неочекивано стављени пред нов и огроман задатак. Међутим, и поред великих теренских тешкоћа и тешкоћа у снабдевању, пошло је за руком да се ове припреме савладају за толико кратко време да је вођа Рајха могао да утврди почетак напада за 6 април.

У зору тога дана отпочели су делови Листове армије да нападају грчки одбранбени фронт на бугарској граници, а с првим циљем да продру до Солуна и до обале Јејегског Мора.

Друга једна група ове армије једновремено је кренула из области јужно од Софије у правцу Скопља да би одвојила Југославију од Грчке и да би најкрајим путем обезбедила везу са италијанским снагама у Албанији.

Истог јутра јаке борбене снаге ваздухопловног генерала барона

фон Рихтхофена, као и ваздухопловне снаге припремљене у области јужно од Беча под командом генералоберста Јера напале су у неколико пута поновљеним налетима југословенске аеродроме и тврђаву Београд. Многобројни непријатељски авиони оборени су или уништени на земљи, а постројења и зграде од војничке важности непријатељске престонице уништени су.

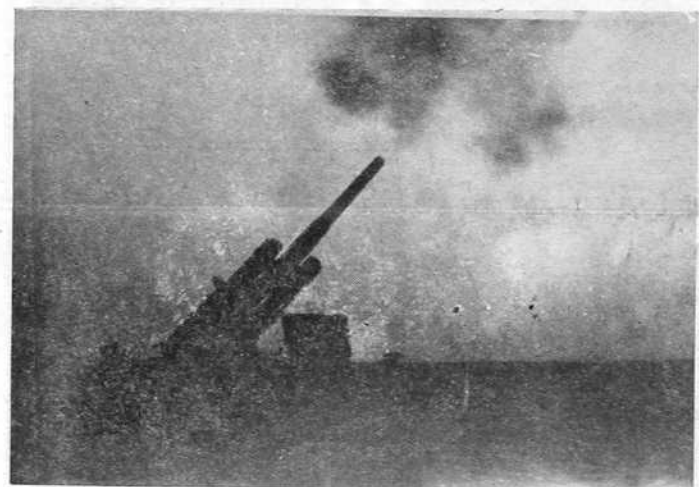
Планинске и пешачке дивизије јужне групе Листове армије, сјајно потпомогане од јуришних бомбардера, пробиле су, у тродневној тешкој борби, утврђења такозване Метаксасове линије, одлично прилагођена планинском терену, подигнута и уклесана у стену у спратовима једно изнад другог. Грчке елитне трупе изванредно јуначки су браниле та утврђења. Долазило је до борби прса у прса какве досад у толикој жестини још нису забележене ни на ком другом војишту. Оклопне снаге ове групе пробиле су у међувремену српску одбрану западно од Петрича и продале су олонуд Струмице, па затим, скрећући ту на југ, упутиле се према Солуну, до кога су стигле 9 априла ујутру. Тиме је четвртог дана по почетку напада грчка армија која се борила источно од Вардара, јака 4 и по дивизије, била отсечена од својих позадинских веза; стога је та армија после храброг отпора, свесна свог безнадежног положаја, положила оружје.

Северна група армије прокрчила је себи у жестоком борбама пут кроз најнепоходније планинске крајеве у правцу Скопља и Велеса, потукла је до ногу југословенску III армију и, са моторизованим јединицама које су продале до албанске границе, дошла у везу са италијанском групом армија која је сада надирала у Албанији. Тако је у року од мало дана остварено раздвајање југословенских од грчко-енглеских снага.

У међувремену је 8 априла трећа група ове армије под командом генералоберста фон Клајста из крајева северо-западно од Софије кренула у напад на Ниш. И она је брзо пробила непријатељске пограничне положаје и, гонећи противника, упркос многобројних препрека и на много места разорених друмова и неповољног времена већ 9 априла стигла до старе српске престонице. Неколико непријатељских дивизија које су се одупирале даљем надирању те групе пут Београда, растурене су.

У концентричној сарадњи са групом Клајст требало је да једна армија која се под командом генералоберста барона фон Вајкса прикупљала у Корушкој, Штајерској и Западној Мађарској 12 априла продру у северо-западни део Југославије и крене на Београд и Сарајево. Делови тих снага прешли су у необузданој жељи за нападом већ 6 априла, заједно са пограничним заштитним одредима, границу на ширини фронта од 250 километара, дочекали се брзим замахом превоја преко Караванки, посели прелазе преко Муре и Драве који се налазе у близини границе и, пошто су разбили јаке непријатељске јединице, заузеле су 9 априла Марибор, Главнина ове армије кренула је још пре завршене концентрације 10 априла у правцу Зареба. Увече тога дана, једна немачка оклопна дивизија која је са мађарске територије продирала према западу стигла је и поред снега и јаке поледнице до загребачких улица, којима је сутрадан, уз клидање хрватског и немачког становништва, продефиловала. У свом даљем надирању преко Карловца, дошла је у везу с десним крилом једне италијанске армије која је надирала из области источно од Трста.

Успешно напредовање у Северној Африци

Артиљерија Немачког афричког корпуса пред Тобруком („Европа Сервис“)

Још пре завршеног сакупљања својих снага генерал Ромел прешао је 24 марта у напад. Већ 31 марта оклопне трупе Немачког афричког одреда, пробиле су, успешно помагане од ваздушних јединица немачке и италијанске ваздушне силе, источно од Ел Агејале већ од дужег времена припремане и упорио бране енглеске положаје. У непрекидном томењу непријатеља који се сада бежећи повлачио ка Западу, заузети су 2 априла Агедаба и већ два дана дошле пристаниште Бенгази, важно као база за снабдевање при даљим операцијама. Том приликом савезницима пао је у руке богат ратни плен.

Непријатељ се повлачио корак по корак ка Истоку при многоструким противнападима немачких и италијанских дивизија које су надирале из подручја око Бенгази и дуж обале. У међувремену генерал Ромел ставио је у покрет јаке моторизоване снаге свог одреда са циљем да изврше напад преко пустиње у северо-источном правцу. Оне су већ 6 априла, после слома снажног непријатељског отпора, доспеле у Бир Тенгедер, 250 км северно од Агедабне. Делови су одатле кренули ка Северу, изазвали још истог дана код Ел Мехали једну јаку непријатељску групу за борбу и тукли је поражавајуће. Противник је том приликом, поред великог броја жртава, имао и преко 2.000 заробљеника, међу којима више генерала, као и велику количину ратног материјала.

Остале снаге и даље су напредовале ка североистоку и упркос снажним пешчанам бурмама и великим тешкоћама око снабдевања заузеле су 8 априла, после тешке битке, важно место на обали, Дерну. Том приликом одликовао се генерал-мајор (бригадни генерал) Кирхајм својом особитом личном жртвованошћу. Током 9 априла приспели су тамо и делови афричког одреда који су напредовали дуж обале.

После пада Дерне настављен је даљи прогон непријатељских делова у бекству. Још 10 априла немачке и италијанске трупе стигле су у околину Тобрука, где су им се супроставиле свеже и јаке енглеске снаге. Овде је погинуо, на челу својих трупа, генерал-лајтант фон При-

виц унд Гафрон, приликом извиђања у предвој линији. На дан 12 априла завршено је заузимање овога места које је било окружено упоришницама у облику тврђава.

Брзи одреди после тога почели су да надиру ка Бардији која је заузета 12 априла. Заузели су истог дана после вичесасовне борбе противу енглеских оклопних кола пограничну тврђаву Капуцу и прешли египатску границу. Противнапад непријатеља пропали су с тешким губитцима. Исто тако пропали су и сви покушаји непријатеља, извршени јаким снагама и уз припомоћ тенкова, који су имали за циљ да разбју прстен који се све више стезао око Тобрука.

За само два месеца Немачки афрички одред, под особито тешким условима афричког војништа и у тешким борбама

Заробљени енглески војници у Африци („Европа Сервис“)

Генералфелдмаршал Лист разговара са војницима једне брдске дивизије (Фото „Велтбилд“)

Још пре него што се завршила прва недеља ове војне, могло се утврдити да је уништено више од половине југословенске војске. Хрватске трупе положили су оружје. Отворен радиogram југословенског врховног команданта ухваћен 10 априла доказивао је да је он тог часа већ био потпуно изгубио власт над својим трупама. Војно ваздухопловство у великој је мери допринело растурању српске војске брзим дометањем југословенских ваздухопловних снага, непосредним учешћем у борби на земљи и сталним нападањем на непријатељске линије за везу и за снабдевање. Иначе је српска војска после првих жестоких удараца показивала само још незнатну отпорну снагу.

Убрзо затим окончана је и судбина српске престонице. Са северозапада приближавале су јој се брзе трупе Вајковске армије, а у правцу од Темишвара ишао је корпус састављен од наоружаних СС-трупа и моторизоване пешадије. Оклопне трупе Клајстове групе које су надирале са југа пробиле су се у борби кроз јаке непријатељске снаге и заузеле 12 априла брдо Авалу које је доминирало Београдом. Увече тога дана хауптштурфирер Клингенберг прешао је с малим бројем СС-људи из СС-одреда преко Дунава, чим су мостови били разорени и продро је у Београд. У току ноћи предњи делови брзих јединица које су надирале са запада доспели су до ивице града, а ујутру 13 априла генералберст фон Клајст ушао је на челу својих оклопних трупа у српску престоницу.

Једновремено с тим догађајима, једна мађарска армија кренула је између Тисе и Драве на Осек и, пробивши неколико непријатељских пограничних положаја, избила је на Дунав с обе стране Новог Сада. Последњи остаци југословенске војске још способни за борбу повукли су се на такав начин који је више лично на бекство, у правцу Сарајева и босанско-црногорских планина. Од Карловца, преко доњег тока Саве, као и из простора између Београда и Ниша брзе немачке трупе ишле су у стопу за непријатељем.

Тринаестог априла стигле су немачке трупе у Сарајево. Два дана доцније италијанске моторизоване снаге које су са југа и са севера биле кренуле дуж далматинске обале, заузеле су Мостар, Дубровник и Котор. Увече 17 априла, после дводневних преговора у Београду и у Сарајеву, потписана је безусловна капитулација целокупне југословенске оружане силе.

Сломом Југославије, постигнутим у војни која није трајала ни пуних 12 дана, за армију маршала Листа била је створена поуздана основица за даље операције против Грчке.

На десном крилу те армије већ 10 априла једна моторизована јединица прешла је преко грчке границе све до Јерина. Енглеске трупе, које су се овде први пут појавиле, одбачене су у вишедневним жестоким борбама од брзих јединица војске и наоружаних СС-трупа иза реке Алиакмон. Четрнаестог априла заузети су Кожани, а југоисточно од тога места освојен је мостобран одонуд те реке. Други делови те

армије који су надри из околине Солуна у међувремену су на неколико места форсирали прелаза преко доњег тока Алиакмона. Дуж обале оклопне снаге продирале су према Олимпу.

У Албанији је италијанско лево крило прешло у напад и заузело 15 априла Корчу. Замашна разоравана друмова и мостова и стање путева који су били расквашени кишом и снегом отежавали су на целом фронту надирање савезничких трупа.

Код Костура на средњем току Алиакмона и с обе стране Олимпа

Немачке брзе јединице у гоњењу непријатеља („Еуропа Сервис“)

заштитнице које су се жилаво бориле покушавале су да обезбеде повлачење енглеских трупа ка лукама у којима је требало да се укрцају. Уз појачани притисак оба крила фронта нападача, противник је почео да се повлачи 19 априла. Немачке трупе кренуле су у гоњење, идући у стопу за њим. На врху Олимпа, високом скоро 3.000 метара, планински ловци истакли су ратну заставу Рајха.

И пред северним делом италијанског фронта у Албанији отпочео је непријатељ да одступа, уз симптоме расула.

Око 20.000 Грка, који су покушали да умакну преко планина Пинда, предали су се немачким трупама.

На дан 19 априла једна оклопна дивизија заузела је саобраћајни чвор Ларису, а друга једна пробила се у снажном гоњењу преко Трикала до Ламе. Док су брдске и брзе трупе код Волоса тукле веће британске снаге, пробила се телесна гарда „Адоаф Хитлер“ кроз планине Пинда, борећи се на скоро 1.500 метара високом теснацу Мецовон све до Јанине.

Тиме је била отсечена једина отступница грчким снагама које су се повлачиле из Албаније. На дан 23 априла под часним условима капитулирала је македонска и епирска армија опколена немачком и италијанским трупама. У историјском теснацу Термопила код Молоса и у теснацу којим данас води пут још једном су јаке енглеске заштитнице покушале да воде борбу. Делови појединих немачких оклопних дивизија, које су се већ налазиле у борби с непријатељем, успешно потпомогнути од борбених авиона за обрушавања, напали су и сломили месецима изграђиване положаје. У присилном маршу брдске трупе пробиле су се кроз стрм и бреговит терен и отвориле пут оклопним снагама. За вратко време на тај начин је и ова последња, по терену особито отпорна непријатељска

линија била савладана. У непрекидном прогањању 25 априла освојена је Теба, док је други један моторизовани одред, који се искрцао на северном врху острва Еубоје, преко Халкидики, поново продро на копно. Два дана доцније први немачки одреди ушли су у грчку престоницу.

Ујутру прошлог дана успео је немачким падобранцима да освоје град и теснац на Коринту и тиме да обезбеде једину копнену везу између северне и јужне Грчке, као и особито важан поморски пут кроз Коринтски Канал. Том приликом заробљено је преко 900 Енглеца и 1450 Грка. Исто тако запленио је велики ратни материјал. Западно од Пиндских планина телесна гарда доспела је у неодољивом напредовању до Патраског Залива и тиме освојила пролаз преко моруза.

Преко Пелопонеза напале су најзад падобранске трупе а за њима су се моторизоване трупе пробиле без одолевања до пристаништа Аргос и Каламаје и заробиле више хиљада Енглеца и растурих Срба који нису успели да побегну преко мора. Делови Листове армије пробили су се за време ових операција помоћу раније спремихених бродова преко Јејеског Мора и заузели острва Тасос, Самотракију, Лемнос, Митилениу и Хиос, као и друга мања острва. Италијанске снаге освојиле су Јонска Острва и полазећи са Додеканеза исто тако и Кикалакса Острва.

Овим по упутствима Вође, Врховног Заповедника војне силе главнокомандујућег војске генералфелдмаршала фон Браухича и од стране шефа генералштаба генералоберста Халдера, вођене операције војске извојевана је у заједници са деловима италијанске и бугарске војске у тронедељној борби а уз минималне снаге потпуна победа. Од припремљених јединица сувоземне војске само две трећине стављено је у борбу. У борби против Енглеца било је свега пет јединица од којих три оклопне дивизије од којих је једна још за време операција била задржана и пошто није била по-

националне припадности. И они су, једнако као и Грци, пуштени својим домовима.

Према досадашњем пребројавању запленио је преко 1.500 топова, око 600.000 ручног оруђа, на стотине оклопних и других моторних кола и безброј другог ратног оруђа, као и огромне ратне резерве сваке врсте.

Припреме, као и извођење самих операција на Балкану стављале су највеће захтеве команди и трупама. Оклопне формације бориле су се на таквом једном терену, који се до сада сматрао као непроходан за борбена кола. Моторизоване трупе, као и СС-трупе прогонице су противника дан и ноћ кроз најтеже планинске пределе, понављајући на неравним, снежним и залеђеним путевима. Планинске дивизије истакле су се приликом продроа по природи јаким, а месецима учвршћиваним и од противника огорчено брвеним положајима. И овом приликом, а у великој мери издовољно наоружане пешадиске дивизије за операције у планинским подручјима, постигле су, изложене честим и тешким борбама, досада незапамћена наступања.

Ваздухопловство под врховном командом Маршала Рајха онемогућило је противнику брзим савладавањем његових ваздухопловних трупа и убедљивом надмоћношћу у ваздуху за цело време војног похода да спречава ток операција из ваздуха.

У примерној сарадњи ваздухопловство је помагало војне снаге непрекидним блиским и удаљеним извиђањима; олакшавајући убацивањем формација борбених авиона за обрушавања продор кроз непријатељске главне отпорне линије, убрзавали дневним и ноћним нападима на непријатеља у повлачењу и на његове базе у позадини, растурање противника.

Противавионске трупе пратиле су и помагале оклопне и пешадиске дивизије у њиховом снажном продирању. Нарочито велике успехе извојевале су формације борбених авиона за обрушавања непрестаним операцијама и нападима на непријатељске транспортне бродове у поморској зони око Грчке. Планиско повлачење Енглеца било је овим спречено, а енглеска тонажа бродовља погођена на најтежи начин. После заузимања целокупне грчке копнене територије и Јејеских острва од стране осовних сила, Енглецима је као последњи преостатак њихове планске позиције на Балкану преостало још само Крит.

Као јака ваздухопловна и флотна база и поморска веза кроз Јејеско Море и као далеко иступена брана према североафричком ратном војштину и као енглески поморски пут од Малте до Александрије, ово острво било је за даље офанзивно и дефанзивно вођене рата од стране непријатеља у простору Средоземног Мора од великог значаја.

Овде се спасао један део у Грчкој тучених енглеских трупа, са циљем да заједно са већ постојећом енглеском и грчком посадом ово јако утврђено брине до последњег човека, како је то у парламенту истакао енглески министар председник.

Исто значење као за Енглеску, Крит је, али у обрнутом смислу, имао за даље ратне операције Немачке и Италије у источном делу Средоземног Мора.

Из овога разлога Вођа Рајха одлучио је да се Крит заузме ваздушним путем. Извођење ове одлуке поверено је Маршалу Рајха Герингу. Тактичке припреме извршила је ваздухопловна флотила IV под командом генералоберста Лера. За овај циљ њему су подређени генерал ваздухопловства Отудент са јаким падобранским и планинским трупама, генерал ваздухопловства Фрајхер фон Рихтхофен са својим појачаним ваздухопловним корпусом и многобројне транспортне групе.

Двадесетог маја у рану зору припремљене снажним бомбардовањем са мале висине и помоћу мноштва многобројних ловачких формација, тако осигуране падобранске формације и одреди за искрцава-

Немачки СС-мотоциклист на непроходном терену у Србији („Еуропа Сервис“)

ње из ваздуха, спустили су се у близини аеродрома Малемес, отприлике 15 километара западно од Каније, а у близини самог града. Даље падобранске снаге покушале су у току последне ноћи да заузму и градове Ретимон и Ираклион, као и аеродроме који се налазе у њиховој близини. На овим последњим поменутих местима ово није успело због надмоћних непријатељских снага које су се тамо налазиле. Напротив, аеродром Малемес заузет је у жестокој борби и на њему су се спустиле планинске трупе, иако је с времена на време био изложен артиљеријској ватри. Тиме су створене прве претпоставке за успех операција. Другу претпоставку остварио је 22 маја VIII ваздухопловни корпус.

Одмах после отпочињања операција против Крита, готово целокупне енглеске поморске снаге из Александрије окупиле су се у поморској зони око Крита. На тај начин требало је да се спрече немачка појачања, а да се створе и основни услови да енглеска посада на Криту добије појачања, или да се она у случају нужде укрца и врати у Египат.

Тако се догодило да је први покушај од 21 маја да се немачка појачања на Крит пребаце малим моторним једрањацима успео само делимично, услед наступања енглеских лаких поморских снага, при чему није погинуло на хиљаде војника, како то тврди енглеска пропаганда, већ уједно 200 војника.

Следећег дана диновска битка између VIII ваздухопловног корпуса и енглеске флоте завршила се триумфалном победом немачких авијатичара. После тешких губитака енглеска флота била је присиљена да евакуише поморску зону око Крита и да Острво остави његовој судбини.

Јакој офанзивној формацији која је наредних дана образована под командом генерала Рингла, командант једне планинске дивизије, пошло је за руком да на првом месту сломе на целој линији непријатељски отпор на западном делу острва.

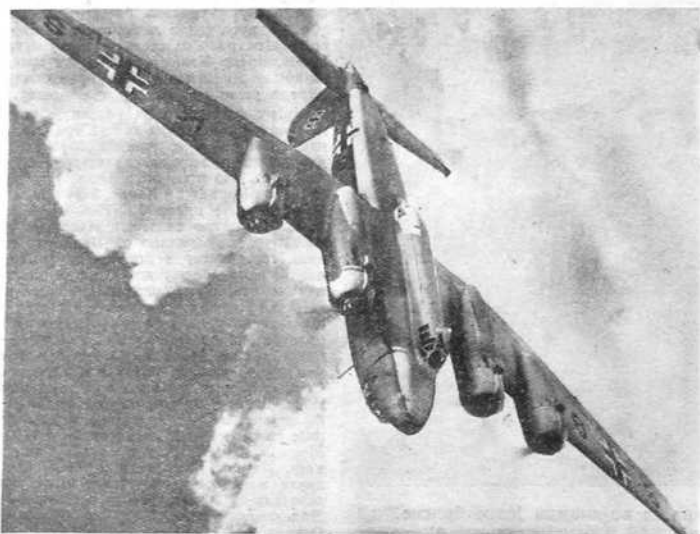
Двадесет и петог маја, четвртог дана по искрцавању првих планин-

Ови бојни подвизи заслужују признања утолико више што су морали да се изведу искључиво пешачким оружјем, потпомогнутим само лаком брдском артиљеријом. Пошто скоро никако није било возила ни товарне стокe, трупе су биле принуђене да искључиво људском снагом превлаче тешко оружје, муницију и прибор по овом терену који на много места има алпски карактер.

Борбене групе Ретимон и Ираклион добро су се, у међувремену, држале у херојским борбама, богатим наглим обртима, против знатно надмоћнијег противника.

Двадесет и осмог маја искрцале су се и италијанске трупе на источном делу острва. Сутрадан је са запада постигнута веза са групом Ретимон, док је борбена група Ираклион у међувремену појачана снагама искрцаних са авиона, властитом снагом заузела град и аеродром. Тиме је коначно пала одаука у корист немачког оружја.

Бекство потучених енглеских трупа које је затим настало, са кретањем у смеру јужне обале, свршило се 1 јуна, после једне завршне тешке борбе, коју су издржале планинске трупе у брдима северно од Сафакије, њиховим разбијањем и заробљавањем.

Бомбардер за даљне летове Фоке Вулф-Кондор, страх и трепет енглеских конвоја у Атлантику

(„Европа Сервис“)

ских ловаца на Криту, отпочео је, по утврђеном плану, напад на непријатељску главнину која се налазила у области Каније. Ваљало је заузимати добро изграђене и живлаво брањене положаје по непрегледним маслињацима и насеобине претворене у утврђења која су се налазила на висовима што су доминирали околином.

Упркос томе пошло је за руком да се већ другог дана напада по цену жестоких борби пробије главни непријатељски положај код Галатаса. Двадесет и седмг маја заузета је Канија, главни град Крита, као и висови источно од тог града. Планинске трупе, уведене у борбу ради обухвата јужно од града, избиле су, после насилног марша кроз непроходни терен, по врућини од 30 степени у хладу, на залив Суду, најважније упориште британске морнарице на Криту. Међу многобројним заробљеницима задовбеним у тим борбама, налазио се и грчки поморски командант острва.

Тиме су борбе биле завршене и тако је придодана нова славна страна историји немачке оружане силе.

Вештина у оперисању, смелост и храброст — те велике врлине немачких војника издржале су једну од својих најтежих проба; братство у оружју са савезником Италијом понова се манифестовало. Специјално јединице италијанске ратне морнарице ангажовале су се против многоструке непријатељске надмоћности одиста храбро, ради заштите поверених им немачких транспорта.

У току балканске војне, рачунајући овде и борбе око Крита, непријатељске ваздухопловне снаге претрпеле су тешке губитке. У ваздушној борби оборено је 167 авиона, ватром противавионских батерија оборено је осам, док је даљих 418 уништено на тлу. Насупрот овом целокупном губитку непријатеља од 592 ави-

она, сопствени губици остали су у примерним границама; они износе отприлике

У мртвима	57 официра и	1650 подофицира и војника
У несталима	13 „ и	372 „ и „
У рањенима	181 „ и	3571 „ и „

Губици ваздухопловства износили су:

У мртвима	15 официра и	84 подофицира и војника
У несталима	40 „ и	123 „ и „
У рањенима	25 „ и	124 „ и „

Релативно већи губици у борби око Острва Крита, која се водила против многоструке надмоћности непријатеља. Они код војске износе:

У мртвима	20 официра и	301 подофицира и војника
У несталима	18 „ и	506 „ и „
У рањенима	13 „ и	274 „ и „

Код ваздухопловства (ваздухопловне и падобранске трупе):

У мртвима	105 официра и	927 подофицира и војника
У несталима	88 „ и	2009 „ и „
У рањенима	104 „ и	1528 „ и „

Овове насупрот, губици непријатеља у борби око Крита, поред знатних губитака у ратном материјалу сваке врсте, износе:

У заробљеницима	10.700	енглеских официра и војника и грчких официра и војника
У погинулима око	5.000	енглеских и грчких официра и војника, не рачунајући овде погинуле на мору.

Заузимањем Крита немачке војне снаге оправдале су узречицу свог Врховног Команданта: „Немачким војницима није ништа немогућно“.

Пројета овим сазнањем, у коме

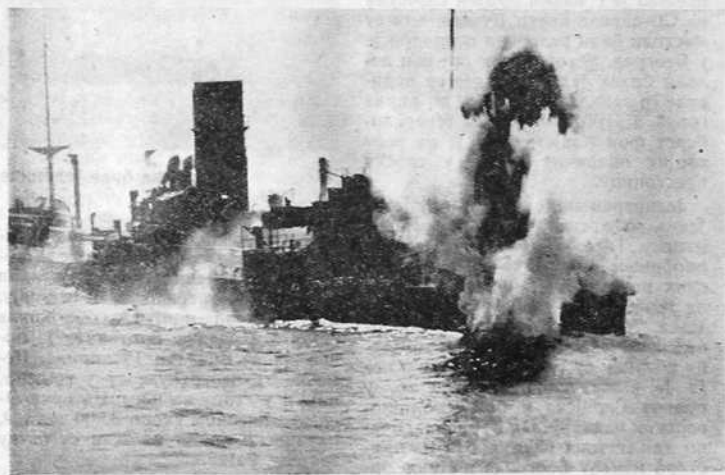
две петине тога броја. Од стране ваздухопловних формација додељених у простору Средоземног Мора против поморских циљева, од почетка године па до краја маја потопљено је: 30 непријатељских ратних бродова, од којих само 23 у току борби око Крита, а осим тога и велики број других јединица, међу којима неколико бојних бродова и носача авиона, оштећено је. У истом раздобљу операцијама немачког ваздухопловства у Средоземном Мору потопљена непријатељска тонажа бродова износи: 103 брода са преко 520.000 бруто регистрованих тона, док је више од половине тонаже испало услед оштећења.

Ратна морнарица у току балканског војног похода ослободила је дунавски пут, запоседнута луке очистила од мина, а трупе које су се бориле на северној и западној јерејској обали појачале и учествовале у заузимању грчких острва, као и приликом прелазу војних снага до Еубоса и Патраса. У току операција против Крита она је вршила потребне поморске транспорте за наступања и појачања и осигуравала обале својих база у тесном братству по оружју са италијанском ратном морнарицом.

Губици које су немачке војне снаге претрпеле у балканском војном походу били су одиста незнатни.

Војска и СС-одреди изгубили су:

се већ у великој мери заснива тајна победе, немачка војна команда са пуним поуздањем иде у сусрет задацима који још остају да их реше.

Крај једног енглеског трговачког брода у Атлантику — погођеног гранатама немачке морнарице

(Фото „Велтбилад“)

Огроман плен на Криту

Берлин, 12 јуна (ДНБ) — Још никад Немци нису у рату запленили тако велике количине оружја, муниције и моторних возила на једном малом простору, као што је то било код Сфакије на Криту, јављају са војне стране ДНБ-у. После вишедневних радова око крчења, сада је немачким одредима за рад пошло за руком да у једном теснацу, 4 километра од Сфакије, ослободу један велики енглески парк моторних возила, који је био састављен од топова, тенкова, оклопних извиђачких кола и теретних кола натоварених муницијом.

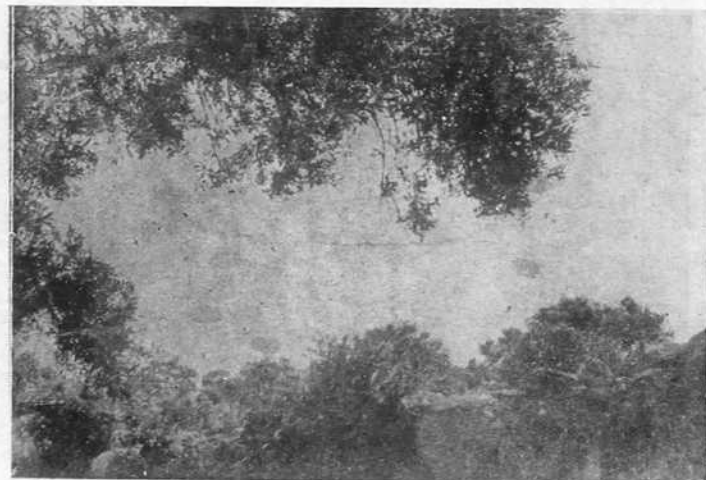
Енглеске трупе западе су овде у клопку коју су саме поставиле. Приликом бекства у правцу јужне обале Крита, они су се користили друмом који су сами градили, али који још није био коначно завршен.

Због тога су на крају друма били приморани да оставе све што није могао да носи човек.

Губици Новозеландског помоћног корпуса

Берлин, 12 јуна (ДНБ)

Како се с надлежног места саопштава, целокупни губици Новозеландског помоћног корпуса за време борби у Грчкој и на Криту износе 10.710 војника. Према изјави заменика новозеландског претседника владе, број бораца Новозеландског помоћног корпуса износио је 16.530. Од овог корпуса из Грчке је повучено свега 11.180 војника. Губици, који су већ били осетни, повећали су се за време најжешћих борби на Криту и износили 5.360 војника, тако да је целокупан губитак Новозеландског помоћног корпуса изнео 10.710 војника, и то у борбама у Грчкој и на Криту, што износи 65% од целокупног бројног стања.

Спуштање падобранца у британско-грчки одбранбени простор на Криту

(Фото „Велтбилад“)

П о с л е д њ е в е с т и

Једна немачка подморница потопила 22.700 тона енглеских бродова

Уништење војних објеката у Јужној и Средњој
Енглеској и Источној Шкотској
Оборено десет британских авиона

Берлин, 12 јуна
(ДНБ)
Врховна команда оружаних сила саопштава:

Једна подморница потопила је 22.700 тона непријатељског трговачког бродског простора.

Војно ваздухопловство нападало је јуче преко дана и ноћас објекте од војног значаја у Јужној и Средњој Енглеској, као и лука постројења на обали Источне Шкотске

У Северној Африци отворена је код Тобрука ефикасна артиљеријска батерија на британске трупе, концентрације возила и на постројења за снабдевање водом.

Покушаји непријатеља да по дану зађе авионима над немачке области, одбјени су још над Каналом Ла маншом. Том приликом су ловачки авиони и противавионска артиљерија оборили 5 британских авиона. Ноћас је непријатељ изабацио разорне и запаљиве бомбе на неколико места Северозападне Немачке. Неборачко

Немачке подморнице — смртни непријатељи
Енглеске (Европа Сервис)

становништво претрпело је губитке у мртвим и рањеним. У Келну, Дуисбургу и Бохуму причи-

њена је већа штета зградама за становање. Индустриска и железничка постројења оштећена су само у незнатној мери. Ноћна одбрана имала је нарочитог успеха. Ноћни ловци, противавионска артиљерија и поморска артиљерија оборили су 10 британских авиона који су учествовали у овом нападу. Поручник бојног брода (капитенлојтант) Херберт Шулице је шести командант подморнице који је досад потопио преко 200.000 тона.

Тешке борбе у Сирији Јуначки отпор једног француског батаљона

Виши, 12 јуна (ДНБ)
У војним круговима сазнају се следеће појединости о операцијама у Сирији. Енглеске оружане снаге извршиле су жесток напад на десно крило француских позиција између планине Хермон и Средоземног Мора. Овај напад извршен је пошто су Енглези добили велика појачања и пошто су њихове снаге подржаване комбинацијом маневара британске флоте. Тако је енглеским трупама пошло за руком да пређу реку Литани и да, северно од ове реке, продру у правцу Саиде. Британски напади у овом сектору били су толико жестоки да је, истина, тек после дводневних отпорних борби, сломао јуначки отпор једног француског батаљона. Остатак француских трупа повукао се тада према северу од реке Литани и организовао одбрану Саиде.

Даље према Истоку, у области Мердајама, британски напад био је такође веома жесток, тако да су Французи морали да евакуишу град. Ове француске трупе повукле су се према северу у брда Хермон.

На друму који води од Дерае за Дамаск британске снаге заустављене су после жестоке борбе између Габагиса и Кисуе.

Минхен, 12 јуна

Воја Рајха примио је данас у 11 часова на разговор румунског управљача државе генерала г. Антонеску. Пријем је обављен у палати Воје Рајха.

У част високог госта пред шградом Воје Рајха била је постројена почасна чета С. С. трупа са одредом музике, који су румунском управљачу државе указаали војничке почести уз звуке марша. Зграда Воје Рајха била је за ту прилику окићена немачким и румунским, као и италијанским заставама.

Воја Рајха дочекао је румунског управљача државе на вратима палате и отпратио га затим у своју собу за рад, где су непосредно после тога почели разговори у присуству министра спољних послова г. фон Рибентропа.

На осталим секторима јужног фронта Французи су могли да задрже све своје позиције.

Инспекција маршала Петена

Виши, 12 јуна (ДНБ)
Државни поглавар маршал Петен предузео је издуже недеље инспекционо путовање у Лимож.

Де Валера одбија америчке захтеве

Њујорк, 12 јуна (ДНБ)
„Асошијетед Прес“ сазнаје из ирских извора у Лондону да је америчка влада тражила од де Валере уступање ирских ваздухопловних и поморских лука, које би требало да послуже за међустанице при ратним лиферацијама Енглеске. Овај амерички захтев де Валера је међутим, одбио.

Не признају „Југословенску владу“ у изгнанству

Рио де Женеиро, 12 јуна (ДНБ)
Тринаест морнара југословенског брода „Николина Матуовић“, који се налази у луци Рио де Женеиро, одбили су да путују за Канаду, у служби Енглеске, што им је наређено од стране овдашњег југословенског посланства, из разлога јер не признају југословенску владу у изгнанству.

Бојни брод „Малаја“ торпедован од немачке подморнице

Берлин, 12 јуна (ДНБ)
Са немачке званичне стране потврђује се вест да је једна немачка подморница торпедовала енглески брод „Малаја“. „Малаја“ је у току досадашњег рата трећи енглески бојни брод који је нападом подморнице избачен из строја односно пуни потопом торпеда тешко оштећен бојни брод.

У октобру 1939 године бојна кр-

старица „Репулс“ торпедована је у луци Скапа Фло од стране капетана Прина који је у исто време потопио бојни брод „Ројал Ок“. Крајем 1939

године у близини шкотске рбале потопом торпеда онеспособљен је један бојни брод класе „Квин Елизабет“.

Напад италијанских бомбардера у таласима на аеродроме на Малти

Рим, 12 јуна (ДНБ)
Штаб Врховне команде саопштава: У ноћи од 11 до 12 јуна наши бомбардери вршили су у узастопним валовима нападе на аеродроме на Малти. У средњу су наши ловачки авиони — пратиоци у току ваздушног извиђања над острвом у ваздушној борби оборили два „Харикена“.

У средњем делу Средоземног Мора наши ловци су препречили пут непријатељским бомбардерима и оборили један „Бленхајм“. Други један британски авион оборен је јужно од Пантелерије од ваздушне одбране једног нашег разарача.

Један наш авион — извиђач није се вратио.

На Јејејском Мору британски авиони тукли су бомбама једно место на острву Родосу.

У Северној Африци наша артиљерија је с успехом тукла концентрације непријатељских борних кола и аутомобила на тобручком фронту. Наше ваздухопловне јединице у неколико махова су нападале средишта за снабдевање и одбранбена постројења у Тобруку и изазвале су пожаре и експлозије. Немачке ваздухопловне јединице погодиле су објекте у непријатељској бази Марса Матрух. Запаљено је једино складиште горива. Британски ави-

они бомбардовали су неколико места у области Бенгазија. Државе неборачког становништва, као и вазда, било је мирно и дисциплиновано.

Штрајкови изазвали огромне губитке у предузећима за наоружање

Њујорк, 12 јуна (ДНБ)
Из меродавног извора у Вашингтону „Њујорк Тајмс“ сазнаје да су штрајкови у Сједињеним Америчким Државама од почетка ове године нанели индустрији за наоружање губитак од 2.370.716 радних дана. Ова цифра садржи само радне дане који се односе на наоружање Министарства војске. Министарство морнарице није дало сличан преглед, али лист мисли да је морнарица скоро исто толико оштећена.

Цифре које се односе на штету у трговачким бродоградилштима такође нису унете у горње податке о штрајковима.

Одлазак Јапанаца из Холандске Индије

Токио, 12 јуна (ДНБ)
„Асахи Шинбун“ објављује вест из Батавије да се запажа намера тамошњих јапанских кругова да постепено напусте Холандску Индију. Пошто су јапанске жене већ пред Нову годину отпутовале из Холандске Индије, сад су и многи

у Источној Африци наше трупе су с обзиром на појачани непријатељски притисак заузеле нове прихватне положаје.

мушкарци задржали места на наредним бродовима који полазе из Батавије.

Због штрајка нема алуминијума

Индианополис, 12 јуна (ДНБ)
Централ Моторс Фабрик, у којој се производе авионски мотори, саопштава да је услед недостатка алуминијума 800 њених радника у овом тренутку без посла. Фабрика је досад добијала алуминијум од фабрике у Кливленду у којој је избио штрајк.

Регулисање закупног односа

По Београду су се у последње време растурале књижице у којима се на један теиденциозан и неисправан начин расправља о томе ко је дужан да плаћа криву, нима се створила пометња међу грађанством и допринело да у односима између станара и станојавача дође до несугласица.

Упозрава се грађанство, да су за регулисање закупног односа једино у важности наредбе Министарства унутрашњих послова, којима је на један потпуно јасан и недвосмислен начин расправљено ово питање, за зато никакви коментари нису потребни.

(Из Управе града Београда, 12 јуна 1941 године)

Уговор Јапана и Совјета

Токио, 12 јуна (ДНБ)
Агенција „Домеј“ јавља да је између Јапана и Совјетског Савеза закључен трговински уговор за 5 година.

Снажан јапански ваздухопловни напад на Чунгкинг

Токио, 12 јуна (ДНБ)
Отсек за штампу јапанске морнарице у централнокинеским водама саопштава да су јуче поподне јапански поморски бомбардери извршили девети успешни напад из ваздуха на Чунгкинг. Више формација бацило је снажне експлозивне бомбе на војне циљеве који су приликом ранијих напада остали неоштећени. И поред жестоке противавионске паљбе разорено је или запаљено много војних постројења: Сви јапански авиони вратили су се неоштећени у своје базе.

694 узбуне на Малти

Женева, 12 јуна (ДНБ)
Према једној „Рајтеровој“ вести, на острву Малти за годину дана биле су 694 узбуне.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Уредба о извршењу уредбе о дебивизама

(Уредба о понуђивању)

На основу § 11 Уредбе о дебивизама за Србију од 10 јуна 1941 издаје се следећа Уредба о извршењу.

§ 1.

(1) Домаћа лица имају до 30 јуна 1941 године да понуде следеће вредности Српској Народној банци, надлежној за место становања уколико су им ове у тренутку ступања на снагу ове Уредбе припадале, и да их уступе на захтев уз исплату противвредности у домаћој валути:

1. Страна платежна средства
2. Платежна средства су: новац, исплате, дознаке, чекови и менше,
3. Потраживања у иностранству,
4. Менице и чекове који гласе на домаћу валуту а који су вучени на иностранство,
5. Потраживања у домаћој валути према странама,
6. Злато (и златан новац), платину и остале племените метале у неперерађеном стању, као и изломљени материјал тих метала,
7. Хартитје од вредности емитоване у иностранству (стране хартитје од вредности) ако гласе на домаћу валуту, као и каматне и дивидендне купоне таквих хартитја од вредности,
8. Хартитје од вредности емитоване у земљи (домаће хартитје од вредности) ако гласе на страну валуту, као и каматне и дивидендне купоне таквих хартитја од вредности,
9. Уделе у страним заједницама, друштвима или корпорацијама, нарочито уделе државних са ограниченим јемством, који нису у облику хартитја од вредности,
10. Хипотеке, земљишне дугове и ретовна потраживања у домаћој и страниј валути, уколико за њих јамчи инострано земљиште,
11. Земљишта која се налазе у иностранству или права томе слична (наследна права на грађу и на закуп),
- (2) Са домаћим лицима изједначена су и она која су се иселила из Србије после 6 априла 1941 године (иселиници).
- (3) Ако се вредности које се имају обавезно понудити, намене у § 1 од тач. 1 до 7, налазе код једне банке то се понуда има извршити преко те банке код Српске Народне банке. Банке имају ту понуду само да изврше уколико то не уради до 20 јуна 1941 године — за вредности које су депоноване код њих — лице које је обавезно да понуду изврши.
- (4) Обавезна понуда се има извршити без обзира на то да ли су вредности већ и по постојећим девизним прописима имале бити понуђене или биле понуђене.

§ 2.

(1) Домаћа лица имају вредности назначене у § 1 пријавити сваког пута у року од три дана по добијању ових Српској Народној банци надлежној за место становања непосредно или посредством неког овлашћеног завода, уколико им по ступању на снагу овог закона припадну на неки други начин него на основу дозвољене куповине, и да их на захтев уступе уз исплату противвредности у домаћој валути.

Уколико ништа друго није утврђено, имају се вредности које су прибављене у оквиру једне дозволе понудити у року од три дана пошто је дозвола престала да важи, под претпоставком да притежилац вредности ове још поседује.

(2) Домаћа лица имају сем тога још да понуде:

1. домаће хартитје од вредности ако обавезно понуђачу припадну бесплатно од стране једног иностранца,
2. потраживања у домаћој валути према домаћем лицу која је обавезни понуђач наследио од иностранца.

§ 3.

Дужности, које има претежилац предмета који подлеже понуди, има да изврши на исти начин и онај који предмет држи као свој или путем депозитарског пуномоћја, холдинг друштва или на неки други начин има право располагања тим предметом.

§ 4.

Ко се у времену обавезне понуде у смислу § 1 и § 2 налази у иностранству има понуду извршити најдаље за 10 дана по повратку у земљу.

§ 5.

(1) Лица која се настанују у Србији имају вредности којима располажу у тренутку усељавања понудити у року од 10 дана по повратку у земљу.

НОВА ПРИВРЕДА НОВИ ДЕВИЗНИ ПРАВИЛНИК ЗА СРБИЈУ

Написао ратни управни саветник адвокат **Д-р Мајер**, у штабу генералног пуномоћника за привреду у Србији

Београд-Земун, 11 јуна (ДНБ)

Срби људи од посла бесумње ће с највећом пажњом студирати две уредбе које су објављене јуче — 11 јуна — а заједно се могу означити као „правилник о дебивизама“. Обе уредбе увекло задире у пословни живот, али су од интереса и за друга лица — за сељаке, путнике, банкарске службенике, жандарме, ит.д. Путници који одлазе у иностранство већ ће ових дана запознати да им на границама постављају питања која се односе на нове законе који носе собом. Радници који живе у близини границе и који данас у свакодневном пограничном промету одлазе на рад, мораће такође да се упознају са новим Правилником о дебивизама. Становници Београда који мају имања негде иза Земуна, у новој хрватској држави, морају да знају нове одредбе о дебивизама. Сељаци који имају имања и с једне и с друге стране границе, једног дана ће запознати да се с њих тиче нови закон о дебивизама. У малој држави каква је Србија ваља одједном посматрати са сасвим новим гледишта привредне односе који су досад сматрани нечим што се само по себи разуме.

Све је то изазвало новом гранцидом. Повлачење граница око Србије имало је последицу да је Србију ваљало опасати и „дезивним границом“. Не може се више допустити поједином држављанину да износи стран новац у иностранство колико му је воља, да можда преноси из Мостара у Ниш старе динарске новчанице, да, не говорећи ништа о томе, у свом сефу у баци крије злато, доларе или акције каквог хрватског индустријског друштва. Држава није лопов. Она појединцу не одузима ништа од његове имовине — али тражи да се имовина у странов новцу пријави српској емисионој банци и њој нуди на куповину. То, пак, још ни из далека не значи да Српска Народна банка има намеру да накупље и баци у један велики лонац инострану имовину српских држављана. Дужност „нуђења на продају“ свих иностраних вредности које се налазе у српском поседу, у први мах значи само инвентарисање српске имовине у иностранству. Српска Народна банка прибавиће из приватних руку само извесне нарочите специјалне вредности из тога великог имовинског комплекса, па и то само по потреби. Биће само потребно да Српска Народна банка дође до утицаја на кретање новца између Србије и иностранства.

Између Србије и Хрватске, на пример, владају на основу живота у једној државној заједници у току последње 22 године, извесни привредни односи. Међутим, ти односи данас више нису унутарња питања, већ су „међудржавни“, или, како се раније такође говорило, „интернационални“ односи. Кроз кратко време, ове две државе имаће потпуно различиту валуту, различит новац, различите законе. Ниједна од ове две државе не би могла мирно да гледа да њени грађани по нахођењу пребацију час овамо, час онамо, из једне у другу државу, своју готовину и своју имовину. Оваква самавола имала би недогледних последица у обама државама. Вероватно да у таквом случају никад не би било платежних средстава потребних у овом или оном часу да би, на пример, Србија могла да врши куповину у Хрватској или у Немачкој кад год је то потребно. А за Србију ће бити потребно да увек има у приправности платежних средстава како би се убудуће из принципа од српског извоза или средствима која проистичу из српске имовине у иностранству редовно могле плаћати сировине за српске фабрике, плодови за сељака и индустријски производи за српског грађанина.

Била би, дакле, злочничка лакомисленост ако немачка војна управа не би показивала интереса за ове потребе Србије. Можда би се каквом српском фабриканту свидео или произвођачу шљивовице боље свиђало да са зарађеним новцем проведе неколико веселих летњих месеци у Монте-Карлу — српска држава, пак, има интереса да се баш тај новац употреби, на пример, за куповину румунског петролеја или немачких пољопривредних машина. Које у овом случају треба признати да је у праву? Мора се рећи: српској држави, народној привреди, заједници — или како већ хоћете да назовете оно што се одав одједном јавља као „диктатор“ новчаног промета.

Из овог примера познаје се смисао нових девизних прописа. Упоште није толико важно да сваки појединац одмах првог дана по појави оваквих основних закона познаје поједине параграфе; важно је пре свега да се овакви неудојни закони правилно схвате. Разуме се да су девизни прописи неудојни; у прошлости било је свакоко лешје, кад је човек могао законити свој новац негде у свету у каквом банчином трезору а да у Београду ни једна мачка није питала где то остаде тај леви српски новац. Сад, кад се у Београду мало по мало лепо набави сефови по банкарма изближе испитују, појављује се на светлости дана још многа доларска новчаница или фунта стерлинга, па и много сандуче са златом које би још дешавијима попут зачаране пришезе дремало у хладовитој прегради кесе кад се неумољиви чиновници На-

родне банке не би старали о тим чудним скривштима.

А зашто све то? Народ треба да је у могућности да са иностраним платежним средствима газдује онако како је потребно да би се на целој линији могла водити борба против глади, незапослености и сиротиње и да би се над њима могла извојевати победа. Али у новим девизним прописима не говори се само о иностраном новцу. Тако се говори и о меницама и чековима, о племенитим металима, хартитјама од вредности, па чак и о власничким правима и поседу у земљи. И овде важи „дужност нуђења на продају“! Али то не значи да држава сад има намеру да од српских сељака откупује права уживања плодова и земљу која се налази одоуд тубих граница. Ново девизно право тражи ово „нуђење на продају“ из разлога што једном треба утврдити какве је врсте и каквог састава српска имовина у иностранству и какве су промене евентуално настале у том поседу у иностранству ако кроз који месец или кроз коју годину држава унута овага или онога власника: Шта си у међувремену урадио са том имовином? За пренос имовине у иностранству са једног лица на друго увек је потребна нека претходна дозвола. Контрола је потребна да се та имовина у иностранству не би на штетан начин отуђила. Из те имовине народу ставно притичу добити, па је зато треба штитити, како према домаћим, тако и према спољма!

Српско девизно право — то нам треба веровати — јесте некико, а врло густо изаткало ткиво. Оснивајући се на искуствима дугих година, немачки стручњаци створили су већ и у другим поседућим крајевима одговарајуће девизне прописе (који, наравно, у својим основним потезима личе на немачки узор) па су сад и у Србији завели одговарајуће право. Немачки стручњаци такође знају како се такво право примењује. При томе не треба мислити да се то ради из „чистог уживања у параграфима“ — шта више, можемо да кажемо: Сами Немци живео се труде да поред општег девизног права створе специјално девизно право које би европском континенту поново обезбедило слободу у платном промету без којих је дубо био. Ту спада пре свега Берлински средњински клирнинг. То је европска обрачунска установа за многе државе које у њој учествују, нека врста европске банке. Али ово ослобођење европског платног промета путем европске платне заједнице, разумје се, не може да брани да се пре свега и у Србији заведу чисто и компактно девизно право, исто онако као што домаћина пре Јела пре свега распрени сто и застрје га белом столњакком пре него што ће донети чиније. Тако немачка војна управа у Србији пре свега ствара компактно и јасно девизно право, на чијем ће се темељу српски платни промет поступно уиграти, па и развити.

Поз и в

Државне хипотекарне банке надлештвима и установама

Позивају се сва надлештва и установе које су по постојећим прописима обавезане да полажу новац Државној хипотекарној банци (фондови, депозити, новци пуничних и степничких маса и др.) да наставе с полагањем овог новца Државној хипотекарној банци у Београду, неким главним филијалама, филијалама и агенцијама у унутрашњости, и то: у Петровграду, Панчеву, Нишу, Ваљеву, Шапцу, Чачку, Ужицу, Крагујевцу, Лесковцу и Зајечару, водећи рачуна о rokovима и законским последицама пропуштања.

Надлештва и установе у Београду могу да врше уплате и преко Поштанске штедионице на оне чековне рачуне Државне хипотекарне банке код Поштанске штедионице на које су и раније вршиле уплате.

(Агенција „Рудник“)

Рад у занатским коморама

У циљу да се на равнијим подручјима трговинских, индустријских и занатских комора у Сарајеву, Подгорици и Скопљу, која сада потпадају под Војног заповедника у Србији, враспостави нормално обављање редовних послова који по законским прописима спадају у надлежност трговинских, индустријских и занатских комора, прописује се следеће:

1) Сви послови који по законским прописима спадају у надлежност трговинских, индустријских и занатских комора вршиће се на територији војног заповедника у Србији према овим одредбама:

а) за подручје трговинско-индустријске и занатске коморе у Сарајеву вршиће све поменуте послове према надлежности трговинска, индустријска и занатска комора у Београду;

б) за подручје трговинско-индустријске коморе и занатске коморе у Скопљу и за подручје трговинско-индустријске и занатске коморе у Подгорици које потпада у територију војног заповедника у

Србији вршиће послове које спадају у надлежност трговинских и индустријских комора Трговинска и индустријска комора у Београду, а све послове који спадају у надлежност занатских комора вршиће занатска комора у Нишу.

Пријављивање моторних возила

У смислу наређења Господина Војног Заповедника у Србији издатог 12 маја т.г. и објаве Фелдкомандантуре од 1 јуна 1941 г., а у вези с издатом наредбом Управе града Београд — Одељења саобраћајне полиције бр. 3411/41 од 11 јуна 1941 г., имају се пријавити и сва моторна возила која су одјављена и пломбирана.

Исто тако имају пријавити моторна возила и сви власници имања на којим се довршавани или у којим се зградама она налазе без обзира да ли су њихово власништво, као и да ли су возила у употребљивом или у неупотребљивом стању. Рок подношења пријаве је 15 јуни 1941

дана на начин изложен у § 1 Српској Народној банци, надлежној за место становања, непосредно или посредством неког овлашћеног завода, и да их на захтев уступе уз исплату противвредности у домаћој валути.

(2) Напреда поменута лица имају такође да понуде Српској Народној банци:

1. потраживања према домаћим лицима која су стекла у иностранству на ма који начин после 6 априла 1941 године.
2. домаће хартитје од вредности које су стекле на ма који начин после 6 априла 1941 године.

§ 6.

Од обавеза у смислу § 1 и 2 су ослобођени:

1. домаћа лица уколико им под претпоставком реципроцитета према општом међународним нормама припада право на ослобођење од личних пореза,
2. конзуларни заступници који су чиновници по занимању, и чиновници који су њима додељени уколико су припадници државе коју представљају, а који немају српско држављанство и сем своје службе у земљи немају никакве друге позив, заплат или не упражњавају неку другу радњу са зарадом.
3. домаћа лица са својим потраживањима у иностранству према другим домаћим лицима. Овај изузетак међутим не важи за потраживања са рачуна страних банката код домаћих кредитних завода, за доспела потраживања у инострану валуту према домаћим осигуравајућим друштвима из уговора о осигурању и за још недоспела потраживања у инострану валуту према домаћим осигуравајућим друштвима из сваке врсте уговора о осигурању живота и из таквих уговора о осигурању против болести и негода који траже резерву за реосигурање.
4. домаћа лица са својим потраживањима на премије, осигурања или реосигурања и још недоспелим потраживањима према иностраним осигуравајућим друштвима из уговора о осигурању и реосигурању.

§ 7.

(1) Домаћа лица у смислу овог закона су природна и правна лица која имају своје место становања или своје уочијено место задржавања, седнице или место управе у земљи. Филијале једног страног предузећа у земљи и домаћа предузећа једног иностранца важе без обзира на то да ли су правно самостална или не као домаћа лица у случају ако се место њихове управе налази у иностранству.

(2) Страници у смислу овог закона су природна и правна лица која имају своје место становања или своје уочијено место задржавања, седнице или место управе у иностранству. Филијале једног домаћег предузећа у иностранству и инострану предузеће једног домаћег лица важе без обзира на то да ли су правно самостална или не као страници ако се њихово место управе не налази у иностранству.

(3) Српска Народна банка може у случајевима сумње са обавезним дејством — и за судове — донети одлуку о томе да ли је извесно лице домаће лице или странац у смислу овога закона.

§ 8.

(1) Располагање са вредностима које подлеже обавезној понуди може се вршити — уколико у смислу општите девизне прописа не изискује одобрење — само пошто је Српска Народна банка на основу захтева донела решење.

(2) Располагање које је извршено у супротности са постојећом одредбом не важи.

§ 9.

Ако Српска Народна банка није спремна да преузме понуђене јој вредности она може ове за рачун обавезног понуђача продати у иностранству или их неким за продају дати или да донесе друге неке одлуке како би ове вредности учинила корисним за девизну политику земље. Износ добијен од продаје или неке друге обрачуна ступа на место првобитних вредности. Ако Српска Народна банка не искористи ово право то обавезни понуђач може ове износ сам добити у оквиру законских одредаба.

§ 10.

Ко намерно не изврши дужности предвиђене овом Уредбом правремено или уредно кажњив је затвором и новчаном казни до десетоструког износа вредности на коју се казнена радња односи, или једном од тих деуј казни. У тежим случајевима може се казнити и робидом. Ако је ова радња учинена из нехата: кажњив је само новчаном.

Покушај се кажњава. Вредности, на које се казнена радња односи, подлеже конфисковању. Ако више не постоје, имају се наплатити износи који одговарају овим вредностима.

§ 11.

Ако постоји довољна сумња за једну кажњиву радњу, судија може за обезбеђење новчане казне, конфисковања и конфисковања износа у замену вредности издати наредбу о обезбеђењу а да не треба да постоји неки други нарочити основ за обезбеђење.

§ 12.

Српска Народна банка је овлашћена:

1. да нареди опште или појединачне изписе у односу на обавезну понуду,
2. да утврди остала потребна наређења за спровођење обавезне понуде.

Београд, 10 јуна 1941 године.
За војног заповедника у Србији
Генерални опномоћеник за привреду

Телефонским претплатницима

...ако хоћете да поново добијете везу, морате претходно потписати изјаву да нисте Јеврејин или масон.

...ако сте се усељили у стан где је раније био телефон а стари претплатник не може или не жели да поново буде претплатник, можете узети његов телефон уз наплату свих такса као нови претплатник, без обзира што постоје све инсталације. Оне се морају платити, иако су затечене.

...претплатници чији су станови изгорели ве морају за упрочишћен апарат платити оштету. Ако желе да поново добију везу, а за то постоји техничка могућност, морају платити само прописану таксу за сеобу.

...претплата ће се плаћати по старој тарифи.

...чим добију везу, сви претплатници морају платити претплату за три месеца, без обзира да ли су то учинили раније. Њихова потраживања, уколико су претплату дали припа месеца, решеће се накнадно.

...такса за нову инсталацију износи 1.500 динара а за државне службенике и војнике 1.200 динара. Такса за сеобу је 750 динара а за државне службенике и војнике 600 динара. Годишња претплата износи од 300—3.000 динара и подељена је на пет група.

...како се који телефонски кабл оспособи, веза се може одмах добити.

...нове везе још се не дају.

...за сва обавештења обратити се Главном телефону, (Палатинска улица бр. 2, приземље, десно) сваког радног дана од 8—13 часова.

Ако хоћете да идете у Земун

...треба да знате да преко понтошког моста можете да прећете само до 4.30 ујутру, од 8—14 и од 15—21 часа. У међувремену можете се превести скелом којом је превоз бесплатан.

...од Сајмишта постоји погодна трамвајска веза. Трамваји саобраћају сваких 10 минута. Цена је до железничке станице Земун 1,50 и до Поште 2 динара.

...бродови са Земуну саобраћају свако пола сата, и то од 6 часова ујутру до 8 часова увече. Цена карти је 5 динара.

...није вам потребна никаква пропусница. Прелаз је слободан.

...трошарина за пренос робе и животних намирница не се наплаћује, пошто Београд и Земун спадају у једно трговинско подручје. Међутим, не треба прелазити да би се куповале животне намирнице, пошто им је цена иста као и у Београду.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

ПЉАЧКАЊЕ

БЕОГРАДСКОГ СТАНОВНИШТВА

Трафиканти су пренели продају цигарета на кафане и келнере

У групу несавесних људи који не бирају средства да дођу до недозволене зараде спадају београдски трафиканти, који у овим тешким приликама искористићу поменат, да би на рачун сиротиње повећали своју зараду.

Услед нередовних прилика Државни монопол није у стању да снабде трафиканте неограниченом количином дувана и цигарета. Ипак свакога дана добијају извесну количину, која би у неколико могла да задовољи потребе пушача. Али за чудо, ако се обратите у ма коју продавницу дувана за цигарете, добићете увек исти одговор да их нема. То важи нарочито за цигарете боље врсте. Њих је готово немогуће добити. Међутим њих има, само се оне више не продају у трафикама. Ако уђете у ма коју кафану, наћи ћете код келнера читава слагалишта и цигарета коликогод хоћете. Оне се продају по сасвим другој

цени: кутија „Мораве“ продаје се по 16 до 20 динара, пакло „Ибра“ од 10 до 14 динара итд.

Како је дошло до тога да трафиканте буду те, које примају цигарете, а кафане да их продају? Ствар је врло проста. Државни монопол даје трафикантима приличан проценат зараде од 6%. У наше време то је трафикантима сувише мало, и уместо да цигарете продају директно потрошачима, они их продају келнерима за 20 до 30% скупље. Разуме се да и келнер мора нешто да заради, и тако ми пушимо цигарете за 80 до 100% скупље.

Пошто су трафиканти пронашли келнере да преко њих зарађују огромне проценте, сматрамо да би много боље било, да се малопродаја дувана уступи самим келнерима како би потрошачи дошли до јевтинијих цигарета, а трафиканте би требало искористити за неки кориснији посао, него што сада врше.

Кажњено је још неколико кафеџија, пиљара и млекаџија

Управа града Београда казнила је: Због несавесне спекулације: са 10 дана затвора Чосића Боривоја, кафеџију са станом у Сарајевској улици 65, Петровића Луку, кафеџију са станом у Карађорђевој улици 91; са 5 дана затвора и принудним радом Продановића Светозара, бакалина са радњом у ул. Кнегиње Олге 35, Нелић Војана, са станом у ул. Краља Александра 220, Жилкин Александру, млекарку са станом у ул. Краља Александра 107, Јеремића Ђуру, месара са

станом у ул. Пећкој бр. 13; са 4 дана затвора, принудним радом и 200 динара новчане казне, Икадиновића Младомира, Пиљара код „Цветкове механе“; са 3 дана затвора, принудним радом и 300 динара новчане казне Јокић Видоја, трговца. Будистичка ул. бр. 35 и са једним даном затвора и 200 динара новчане Петровића Панту, пиљара на пијаци Цветни трг.

Због беспослицхења и скитљења: са 10 дана затвора Мулахаџићевих Меху, трговачког помоћника из Желча, са станом у Сарајевској ул. бр. 5; са 7 дана затвора Руквићу Ивану, кулара из Земуну, без стана; са 5 дана затвора и принудним радом Бошњак Ивану, радника из Славонске Пожеге и Ваљавка Франу, занавара из Шибовца-Дарувар; са 2 дана затвора Михајловића Миодрага, радника из Богатића, без стана.

Сем тога кажњени су: Почековић Јован, гостињичар, Теразије бр. 23, са 1200 динара новчане казне и казнене таксе; Миловић Вође, рентнијер, Пашинева бр. 7, са 100 динара новчане казне или један дан затвора; Шенењак Владимир, чиновник, Дечанска ул. бр. 2, са 100 динара новчане казне или један дан затвора; Јовановић Стојан, предузимач, ул. Кнеза Павла бр. 40 са 50 динара или један дан затвора; Деспотовић Стеван, бифеџија, са 100 динара новчане казне или три дана затвора; Челић Милица, домаћица, ул. Краљице Марије бр. 52, са 100 динара новчане казне или један дан затвора и Никић Илија, радник у Панчевачком Риту, са 50 динара новчане казне или један дан затвора.

(Агенција „Рудник“)

У Београдској општини и у Управи града Београда, сва су чиновничка и службеничка места попуњена

Из Кабинета претседника Општине и управника града Београда саопштава се да у Градском поглаварству града Београда и у Управи града Београда нема празних чиновничких односно службеничких места за постављање односно запослење и да, према томе, евентуални интересенти не треба ни лично ни молбама, као ни препорукама да се обраћају за службу.

У надлештвима се неће вршити пријем лица која молбе постављање односно службу, а поднете писмене молбе неће се узимати у поступак.

(Агенција „Рудник“)

Претплатницима електричне енергије

Дирекција трамваја и осветљења извештава своје претплатнике да су сви рачуни за утрошену електричну енергију достављени.

Ови се рачуни могу исплативати на главну благајну Општине града Београда, благајни Дирекције трамваја и осветљења као и на шалтерима код надзорника следећих пијаци: Јовановој, Зелени венац, Цветни трг, Калешића Гвизно и Смедеревски ћерам. Исто тако могу се исплативати код Општинске и Поштанске штедионице.

Из Дирекције трамваја и осветљења.

Позив артистима

Удружење артиста у Србији позива све артистичке и пијансонете да се неопозовано јаве Удружењу артиста, Цара Лазара 7, (пре или после подне до 17 часова) данас 12 јуна ове године за упис ради полагања стручног испита. Испити ће се полагати у варијетету „Палас“ 13 о.м. у 10 часова пре подне. Свако има да донесе своје испране, као и по три слике. Ова одлука је донета у смислу наредбе Војног заповедника за Србију од 21 маја 1941 г.

(Агенција Рудник)

Исхрана сиротиње у Београду

Одмах после срећнава прилика у Београду, Београдска општина предузела је на себе бригу око исхране сиротиње. Са исхраном се отпочело 13 маја. Отворено је досад 5 кухиња, и то: једна у Младонагоричанској улици бр. 7, друга на пијаци на Душановцу, трећа на Северном Булевару, четврта у Гарашаниновој улици бр. 18 и пета у Логору Краљевића Андрије, за набављање.

У току месеца маја издато је у овим општинским кухињама 34.340 оброка, а за првих 10 дана месеца јуна издато је 36.755 оброка топле хране. У свему је досад издато 71.095 оброка. Од тога броја отпада: на кухињу у Младонагоричанској улици бр. 7, 17.389 оброка, на кухињу на Душановцу 17.889 оброка, кухиња у Логору Краљевића Андрије (кухиња за избеглице) 8.110 оброка, кухињу у Гарашаниновој улици бр. 18, 15.471 оброка и у кухињу на Северном Булевару 12.236 оброка.

У свему се у кухињама Општине исхранује 1.801 породица са око 5.000 чланова. На дан 10 јуна о. г. дневно стање издатих оброка износило је 5.104 оброка, колико је издато само тог дана. Дневно се за исхрану утроши око 20.000 динара.

РАДИО СТАНИЦА БЕОГРАД (Тавасна дужина 437,3 метра) Програм за дејак 13 јуна 1941

- 7.00—8.00: Добро јутро, драги слушаоци. 8.00—10.00: Музичко предање. 10.00: Реч дана, немачке вести, затим вести на српском језику. 10.00—13.00: Седалчев дувачки оркестар. 13.00—13.10: Преглед дневног програма. 13.10—14.00: Аранжирани тамбурашки оркестар са солистима. 14.00: Немачке вести, затим вести на српском језику. 16.00: Извештај Немачке врховне команде са лаганим понављањем. 16.25—17.00: У посети код Франца Лехара. 17.00—18.45: Концерт Малог радио-оркестра и хора. 18.45—19.00: Српски савремени догађаји. 19.00—19.30: Час немача из Србије. 19.30—19.45: Танго-мелодије. 19.45—20.00: Немачки савремени догађаји. 20.00: Немачке вести, затим вести на српском језику. 20.25—21.15: Позоришни час. 21.15—22.00: Музика из филмова. 22.00: Немачке вести, затим вести на српском језику. 22.25—23.25: Добар вече, лаку ноћ! 23.25—24.00: Вагнер у Бајројту.

Биоскопи

- Касина (2, 4 и 5) Оперета (Вили Форст, Марија Холст, Лео Слезак). Уранија (10,30, 2.15, 4.15 и 6.15) 1) Гарсонџија (Хида Краљ, Густав Фрелих), 2) Журнал. Славија (2.30, 4.30 и 6.30) 1) Оперета (Вили Форст, Марија Холст) 2) Премијера најновијих вести. Унион (2.30, 4.30 и 6.30) 1) La belle Beatrice (Херта Фајлер, Паул Хербингер), 2) Премијера најновијих вести.

„Сити“ (2, 4 и 6): „Дуња Поштарева или“ — Der Postmeister (Хајрић Георг и Хида Краљ). Додатак: Најновији журнал. Авила (2.30, 4.30 и 6.30) У веселом Бечу (Магда Шнајдер, Волф А. Рети, Лео Слезак) 2) Најновији журнал.

Новаковић (прва сала) Магнун девојке (Florentine, Жералдина Кат и Паул Хербингер).

Новаковић (друга сала) Пуња град пољубаца (Тино Роси и Вивиан Романс).

Балкан (2, 4 и 6) 1) Извршно сам наредбу (Ханс Аалберс) 2) Универзум журнал „Rex“ Кофеџи (Ханс Мозер, Лео Слезак и Рихард Романовски).

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

- Дежурство почиње 7 јуна у 7,30 часова а завршава се 14 јуна у 7,30 часова. Дежурство траје дану и ноћу. Ове недеље дежурне су ове апотеке: 1 — Анђелковић Владислав, Кр. Александра 132, телефон 40-568; 2 — Втелиски Богољуб, Крунска 30, телефон 27-239; 3 — Живковић Др. Петар, Цара Душана 77, телефон 23-866; 4 — Јанковић поч. Душана, Хајдук Величковић Венац 2, телефон 20-304; 5 — Јеремовић Драгољуб, Поп Лукина 6, телефон 28-124; 6 — Јовановић Влада, Пашинева 12, телефон 24-163; 7 — Лазаревић Лука, Кнез Михаилова 26, телефон 20-616; 8 — Милутиновић Ранко, Булевар Слобођена 32, телефон 41-580; 9 — Апотека Комесаријата, Цара Николе II 79, телефон 41-619.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Југословенско ватсон А. Д. БЕОГРАД

одржаће на дан 14 јуна 1941 г. у 17 часова у друштвеним просторијама, Обилићев венац 32, свој У редован годишњи збор акционара с овим дневним редом:

- 1) Именоване записничара и избор двојице акционара за оверовање записника и бројање гласова; 2) Извештај управног и надзорног одбора о раду и завршним рачунима за 1940 годину; 3) Давање разрешење управном и надзорном одбору; 4) Избор управног и надзорног одбора; 5) Евентуалне. Позивају се акционари који желе учествовати на овом збору, да депонују своје акције на благајни друштва, Обилићев венац 32, најдаље до 8 дана пре одржања збора. Београд, 7 јуна 1941 год. Управни одбор (2462) 1—3

СПОРТ

КОЈИМ ПУТЕМ ТРЕБА ПОЋИ?

Неколико основних принципа о будућем спортском животу у Србији

Држава је дужна да помогне приватну иницијативу али и да је контролише и упути исправним путем

У прошлом чланку задржали смо се на једном од најважнијих недостатака нашег предатног спортског система. Истакли смо да је изопачена спортске идеје и рад без плана, главни недостаци нашег спортског живота.

Овим негативним карактеристикама предатног спорта, треба свакако додати још једну: потпуно оскуство одговорности спортских вођа. У предатном спорту могло се радити све што се и како се хтело. Постојала су правила и дисциплински прописи који су обично строго примењивани према ситним изградницама и малим клубовима. Али када је у питању била која крупнија спортска личност или који већи клуб, онда је увек нађен начин да се обину прописи и избугне казна. Тако се доспело и у спорту до владе разних клика и комбинација које су врло мало водиле рачуна о правом спорту и његовим истинским циљевима. Те клике су отвориле праву трговину. Није се само трговало с играчима, него и са најважнијим и битним спортским интересима. Разна такмичења, а нарочито такмичења за државно првенство, постала су предмет готања између појединих спортских функционера и заинтересованих клубова.

Свакако, да се овај систем даље не би смео спроводити ако се српској омладини жели добра. Последњи догађаји зборили су многе прошле везе и трговале с самим тим олакшан нам је почетак рада на једној бољој и кориснијој спортској организацији. У тој новој спортској заједници треба да провејава дух српске слоге али и једна дисциплинована воља да се помогне српској омладини да путем спорта задобије последње ране и оснажи свој дух и своје тело.

Којим путем треба поћи?
То питање је засада најважније. Од првог корака који се учини зависи усмоћено будућност.

Неколико основних идеја требало би да нас води у нашем будућем спортском раду. Овде их истичемо у најкраћим појезима:

Спорт није забава није може служити макоме као занат. Према томе не може бити спортских професионалаца. А онога момента када један спортиста пређе у професионалце онда се с њим мора поступати као и са сваком циркусним акробатом.

Футбал је код нас најпопуларнији спорт али, свакако, он није најкориснији за нашу омладину. Због тога што футбол доноси добре приходе, треба га подржавати али под условом да се из ових прихода у разумним границама помажу и друге корисније спортске гране. Краљича спорта, лака атлетика, и многи други спортови не могу напредовати јер не могу конкурисати футболској игри у погледу популарности и прихода. Футбал, међутим, не сме бити непријатељ осталим спортским врстама, већ, напротив, мора их потпомоћи и бити први сарадник на њиховом унапређењу.

Приватну спортску иницијативу треба оачувати и свим силама је потпомоћи. Али се не сме дозволити да приватна иницијатива достане сама себи циљ и да у борби за своје одржање заборави своју праву службу спорту. Приватна иницијатива може бити довољна и корисна само докле док се сматра да је спорт једно од средстава за разонођење и забаву деце. Како, међутим, ово ланчико мишљење о спорту данас не може остати, јер се зна да спорт служи не само телесном него и духовном и националном снажењу омладине, онда и брига о спортском васпитању омладине не може остати у искључивој надлежности приватне иницијативе.

Држава је дужна да помогне приватну спортску иницијативу али исто тако да је и контролише како у погледу правца њеног рада тако и у погледу извршења постављених задатака. Такође и да заведе луну одговорност за све јавне спортске раднике.

При избору људи који треба да воде бригу о спортском васпитању наше омладине треба бити немилордан према онима који иако застарелих појмова о спорту и његови велики противници, ипак се нису либили да заузму највиша места са којих су се тобож бринули о унапређењу спорта. Они су, међутим, били стварно кочица спортског напретка.

Једино на овај начин моћи ће спорт у Србији да се развије правцем који ће бити од користи за наш напашени народ и за омладину која има да носи тешко бреме остављено јој у наслеђе од старијих.

Ј. Б.

Обавештење избеглицама

Све избеглице из окупираних крајева које долазе или се већ налазе у Београду имају се одмах јавити Јавној берзи рада (Штрбскајерова бр. 9) ради регистравања, упосаења и смештаја. (Агенција „Рудник“)

Мали огласи

ТРАЖЕ СЕ

Др. Никола Мирковић, професор и књижевник, потпоруџник 2 пеш. дупа, књижевен је кроз Београд 20 априла. Ко шта зна о њему моли се да јави жени Нади Мирковић, Маршала Пиласудског 35. (2476) 1-1

КУПО-ПРОДАЈА

Друштво црвеног крста издаје под закуп и у експлоатацији своје имање у Смед. Паланци са изворима минералне воде „Паланачки кисељак“. За услове обратити се Друштву у Симиној 19, најдаље до 20 јуна (2422) 3-3

Цакове старе од лиричца, кафе и шећера купује Рудник „Костоац“ Београд, Краљев трг 5/1. (2470) 1-1

РАЗНО

Оглашавам за неважеће саобраћајне књижице бицикла регистар бр. 4653, на име Иван Дебељак, бр. 1120, затим на име Едвард Цар, које су нестале заједно са мојим радником Фрањом Знонецом 9-IV-1941. Оба су бицикла марке НСВ. Иван Дебељак, ситар, Гужанска 7. (2466) 1-1

Молбе, претставке, преводе и кореспонденцију на немачком, мађарском и италијанском језику, Поенкареева број 24. (2460) 1-2

Карту идентитета број 877 коју је издао А. Адвокатска комора 7 априла 1938 оглашавам за неважећу, јер је изгубљена Владимир Дедијер, адвокатски приватник. (2465) 1-1

Београдска фабрика асфалта и катранских производа а. д. ПОЗИВ

ни ванредни збор акционара фирме „Београдска фабрика асфалта и катранских производа а. д.“ који ће се одржати на дан 18 јуна 1941 године у Београду, Краља Фердинанда ул. бр. 8/1, у 5 часова после подне, са следећим дневним редом:
1) Конституисање ванредног збора,
2) Извештај управног одбора,
3) Избор управног и надзорног одбора,
4) Случајности.
За случај да на овом збору не буде заступљен довољан број акција, онда се у смислу чл. 67. Закона о акционарским друштвима сазива други ванредни збор за дан 29 јуна 1941 године у 11 часова пре подне у истим просторијама и са истим дневним редом. Управа (2467) 1-1

Aufruf! Позив!

Es werden alle Schuldner der Firma Geza Kon A. G. jetzt »Deutsche Buchhandlung« Belgrad, Knez Mihajlova 12, ersucht, ihre rückständigen Raten in kürzester Frist zu bezahlen.
Gegen die Schuldner, welche diesem Aufruf nicht nachkommen, wird strengstens vorgegangen.
Kommissar der Firma Geza Kon A.G. Adolf Mostbeck Belgrad, Knez Mihajlova 12. (2477) 1-3

Позивају се сви дужници фирме Геца Кон А.Д. сада »Deutsche Buchhandlung« Belgrad, Knez Mihajlova 12, да у најкраћем року исплате заостале рате. Противу оних дужника, који се не буду одазвали овом позиву, поступиће се најстрожије. Комесар фирме Геца Кон А. Д. Адолф Мостбек, Београд, Кнез Михајлова 12.

ОГЛАС

Овим се скреће пажња свима сопственицима новоградња и онима који приступају оправкама и преправкама на својим зградама да у сопственом интересу воде рачуна да предузимачи којима посао уступице као и потпредузимачи, зидари и фасадери уредно пријављују код Уреда на осигурање све своје раднике и за њих уредно плаћају принос код Уреда.

Пре исплате зараде овима, сопственици зграда морају тражити од њих уверење Уреда о плаћеном приносу, јер, у противном случају, неплаћене приносе Уред ће наплатити, у смислу § 40 Закона о осигурању радника, од власника радње као солидарног јемца, и то како принос главног предузимача, тако и потпредузимача, зидара и фасадера, у колико овај посао предузимач не ради сам са својим радницима.

Од поручитеља градње као солидарног јемца наплатиће се сви приноси за раднике који су били упуслени на његовој градњи, без обзира да ли их је за осигурање код Уреда пријавио главни предузимач или лице коме је овај уступио извођење посла.

Даванем фирме на услугу другим лицима, као што је то до сада био чест случај, неће избећи обавези плаћања, давалац, а исто тако ни онај који се туђом фирмом служи, ни солидарни јемца.

(Из канцеларије Окружног уреда за осигурање радника у Београду Бр. 21183/41). (2445) 2-3

Биоскопи

Урадија КРАЈА АЛБЕРТА 3

Још данас и сутра у 2.15, 4.15, 6.15 премијера веселог филма о једној екстравагантној жени

ГАРСОНИЈЕРА (Herz modern möbliert)

Хиља Краљ, Густо Хубер, Густав Фрелих, Тео Линген
Најновији журнал

ВРТЛОГ ЉУБАВИ (FASCHING)

Карин Харт, Ханс Нилзен

Касина ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКОВ ТРГ 21

Само још данас у 2, 4 и 6 часова велика музичка сензација

ОПЕРЕТА ВИЛИ ФОРСТ

Додатак најновијих журнала
Од сутра раскошна и весела премијера успешне музичке комедије

ЖЕНА ПО МЕРИ (FRAU NACH MASS)

У главним улогама Ханс Сенкер, Лени Маренбах, Фриц Осмар.

Славија ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКОВ ТРГ 11

Данас у 2, 4 и 6
Грандиозни филм, којеу ме дивно читава свет

ДУЊА, ПОШТАРЕВА КЋИ DER POSTMEISTER

Највећи филм сезоне по мотивима бесмртне Пушкинове новеле о младој и дивној Дуњи. — Разврат и раскош царског Петрограда. Игре, песме и балааде. Најузбуђивија љубавна драма руске књижевности. У глав. ул. Хајрих Георг и Хиља Краљ.

Славија СВЕТОГА САВЕ 2

Данас у 2.30, 4.30 и 6.30
Грандиозно музичко ремек-дело — бесмртна творевина славног ВИЛИ ФОРСТА

ОПЕРЕТА

Филм баснословног раскоши, музике и лепоте о неизмерној љубави двају младих бића.

Унион КРОСОВСКА 11

Данас у 2.30, 4.30 и 6.30
Херта Фајлер, Ханс Сенкер, Паула Хербингер у највећем циркусном и варијететском филму последњих година

LA BELLE BEATRICE (LEPA BEATRISCA)

Филм бурних страсти, невиђених артистичких тачака, дивљег звериња, љубави и хумора.

Albata ЖОРМАКАЈМАНСОАР

Данас у 2.30, 4.30 и 6.30
Духовита музичка комедија која открива разудан и весело поћни живот Беча

У ВЕСЕЛОМ БЕЧУ (RENDEZ-VOUS IN WIEN)

Кроз ритам музике, песме, игру, љубав, хумор и пикантне ситуације одвија се најлепши филм сезоне.

У главним улогама: Марга Шајдер, Волф А. Рети, Лео Слезак.

Балкан БРАСЛОВИГОВИРА 16

Почетак у 2, 4 и 6 часова
ХАНС АЛБЕРС у грандиозном филму ретко виђене величине и глумачке вештине

ИЗВРШИО САМ НАРЕДБУ (WASSER FÜR CANITOVA)

Филм круте стварности, који човека потреса и уздиже.

Река ХАРТВИГОВА 66

Почетак у 2, 4 и 6 часова
Популарни комичари Ханс Мозер, Лео Слезак и Рихард Романовски у бриљантној комедији

КОНФЕТИ

Шлагер неодолјивог хумора изванредног темпа и необузданог смеха.

Новаковић ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКОВ ТРГ 23

ПРВА САЛА
Данас у 2, 4 и 6.15 час.

Изванредан поморски филм романтичног садржаја

FLORENTINE (МАНГУП ДЕВОЈЧЕ)

Жерадина Кат и Паула Хербингер
ДРУГА САЛА
Данас у 2, 4 и 6.15 час.

НАПУЉ ГРАД ПОЉУБАЦА

сјајан певачки филм духовитог садржаја
У главној улози омиљени Тино Роси

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА